

**Borsod-Abaúj- Zemplén Megyei
Kormányhivatal
Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi
Felügyeleti Főosztály
Törvényességi Felügyeleti Osztály
3525 Miskolc, Városház tér 1.**

Tisztelt Cím!

A Társaság a Szabadságjogokért jogvédő szervezet (TASZ) **indítványozza**, hogy Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 132.§ (3) b) pontjában biztosított jogkörénél fogva a T. Kormányhivatal vizsgálja meg **Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzat Képviselő-testületének 2/2015.(II.10.) számú**, a települési támogatás és az önkormányzat által nyújtott egyéb szociális ellátások helyi szabályairól szóló rendelete (a továbbiakban: Rendelet) 11. § (1) és (2) bekezdéseinek és 18. §-ának jogszerűségét.

Kérjük, hogy a T. Kormányhivatal állapítsa meg, hogy a Rendelet megjelölt rendelkezései sértik Magyarország Alaptörvényét és számos törvényi rendelkezést, és bocsásson ki törvényességi felhívást a rendelet képviselő-testületi hatályon kívül helyezése iránt (Mötv. 132. § (1) a)). Amennyiben a képviselőtestület annak nem tesz eleget, kérjük, hogy a T. Kormányhivatal a rendeletet támadja meg a Kúria előtt (Mötv. 136. § (2)).

Indokolás:

A Rendelet támadott rendelkezései a következők:

2. Lakásfenntartási támogatás

11. § (1) Lakásfenntartási támogatásban részesülhet az a személy, aki a város közigazgatási területén lévő

- a) a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 91/A. § 6. pontjában meghatározott feltételeknek megfelelő ingatlanban életvitelszerűen lakik, és
- b) önkormányzati bérlakás esetén lakásának bérleti jogát nem a Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának - lakások bérletéről szóló - 25/2006. (VII.12.) rendelete 2. § (3) bekezdés a) pontja alapján szerezte, és
- c) a kérelem benyújtásának időpontjában - az érintett ingatlanban - az egy főre eső lakás alapterülete eléri a 6 négyzetmétert, valamint
- d) az ingatlan megfelel az e rendelet 18. §-ában szabályozott feltételeknek.

(2) A jogosultság megállapításánál figyelembe vehető havi nettó jövedelem nem haladhatja meg

- a) egyszemélyes háztartás esetében a nyugdíjminimum 250 %-át,
- b) két személyes háztartás esetében a nyugdíjminimum 450 %-át,
- c) többszemélyes háztartás esetében a nyugdíjminimum 700 %-át, továbbá a háztartás tagjai egyikének sem lehet vagyona.

Rendezett lakókönyezet feltételei

18. §

Rendezett a lakókönyezet akkor, ha

- a) a kérelmező vagy jogosult által életvitelszerűen lakott lakás vagy ház és az ahhoz tartozó udvar, kert, előkert
  - aa) tiszta, rendezett,
  - ab) rendeltetésszerű használhatósága biztosított,
  - ac) folyamatos tisztítása, hó- és síkosság-mentesítése, pormentesítése, valamint szükség szerinti gyakoriságú fűnyírással, kaszálással történő gyommentesítése biztosított,
  - ad) higiénés állapota alapján fertőzésveszély nem áll fenn, és
  - ae) területén a kérelmező vagy jogosult biztosítja a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI.3.) NM rendelet 35. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat,
- b) a kérelmező vagy jogosult által életvitelszerűen lakott lakásban vagy házban és az ahhoz tartozó udvaron a szemet gyűjtésére és tárolására rendelkezésre áll rendeltetésszerűen használt, a hulladékszállítást végző szolgáltató által elfogadott hulladéktároló edény,
- c) a kérelmező vagy jogosult az általa életvitelszerűen lakott lakás vagy ház vizes-helyiségének, illemhelyének rendeltetésszerű használatát, tisztán tartását biztosítja,
- d) a kérelmező vagy jogosult által életvitelszerűen lakott ingatlan előtti járda – járda hiányában egy méter széles területsáv -, a járda melletti zöldsáv úttestig terjedő teljes területe, legfeljebb az épület 10 méteres körzetén belüli területe tiszta, rendezett, és
- e) a kérelmező vagy jogosult által életvitelszerűen lakott lakás vagy ház és az ahhoz tartozó udvar, kert, előkert vonatkozásában az a)-d) pontban nem szabályozott eseteken túl a köztisztasággal és a települési szilárd hulladékkal összefüggő tevékenységről szóló önkormányzati rendeletben foglaltak betartására kerülnek.

Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

R) cikk

(1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.

(2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

VI. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

XIX. cikk

(1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

XXII. cikk

(1) Magyarország törekszik arra, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeit és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa.

32. cikk

(1) A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között

a) rendeletet alkot; (...)

(2) Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.

(3) Az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

Az érintett törvényi rendelkezések:

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.)

13. § (1) *A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:*

(...)

8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;

9. lakás- és helyiséggazdálkodás;

10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szocvtv.)

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások

32. § (3) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben szabályozza a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének szabályait.

45. § (1) A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (...)

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.)

8. § Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt

- b) faji hovatartozása,
- c) bőrszíne,
- d) nemzetisége,
- e) nemzetiséghez való tartozása,
- p) társadalmi származása,
- q) vagyoni helyzete,

miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

9. § Közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő, látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokkal rendelkező egyes személyeket vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport volt, van vagy lenne.

26. § (1) Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes személyeket

a) közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéssel sújtani a lakhatást segítő állami vagy önkormányzati támogatások, kedvezmények vagy kamattámogatás nyújtásával kapcsolatosan,

.....

Álláspontunk szerint az önkormányzati rendelet támadott rendelkezései a fenti Alaptörvényi és törvényi rendelkezésekbe ütköznek.

A magyar központi költségvetésről szóló 2014. évi C. törvénnyel az Országgyűlés a normatív lakásfenntartási támogatás megszüntetéséről döntött. 2015. március 1-jétől az önkormányzatok saját hatáskörükben dönthetik el, folyósítanak-e támogatást a lakhatási problémákkal küzdő háztartásoknak. A normatív lakásfenntartási támogatás kiterjedtsége és univerzalitása folytán, illetve a magyar lakásszegénységi helyzet okán különösen nagy jelentőségű támogatási forma volt. Az önkormányzat hatáskörébe utalással a támogatási forma esetlegessé vált. Különösen problémás, hogy a korábbi, normatív támogatás 90%-át az állami költségvetés állta, az önkormányzatokra csak a költség 10%-a jutott. Tehát az esetlegessé vált támogatási forma az egyébként is rosszabb anyagi helyzetű önkormányzatok számára szinte lehetetlenné vált, amellett, hogy a segélyezés helyi hatáskörbe utalásával a rászorulóknak még kiszolgáltatottabbá váltak a helyi hatalmi viszonyoknak, önkényeskedésnek.

Nem véletlen, hogy az önkormányzatok különböző szűkítő feltételekkel és csökkentett mértékű támogatással vezetik be a lakásfenntartási támogatást – ha egyáltalán rendelkeznek róla.

A szűkítő feltételek között vannak, amelyek a fenti okkal magyarázhatóak, ám vannak olyanok is, amelyek pontosan a támogatás céljának ellentmondva, diszkriminatív módon határozzák meg a követelményeket. A lakásfenntartási támogatás *lényegét tekintve ugyanis a **szociálisan rászorult állampolgároknak** nyújt hozzájárulást* az általuk lakott lakás vagy helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásainak viseléséhez. **Álláspontunk szerint annak ellenére, hogy az önkormányzat nem köteles lakásfenntartási támogatást nyújtani, amennyiben mégis ilyen szociális ellátási formát helyi rendeletében szabályoz, azt nem teheti törvénnyel, Alaptörvénnyel ellentétes, diszkriminatív módon.**

A szociálisan leginkább rászorultakat kizáró jogosultsági feltételek

A Rendelet a lakásfenntartási támogatás feltételeként a következőket nevezi meg:

- a) a kérelmezőnek a város közigazgatási területén lévő, a Lakástörvény szerinti „szükséglakásnak” minősülő lakásban életvitelszerűen kell laknia,
- b) önkormányzati bérlakás esetén **nem szociális helyzet alapján szerezte** a bérleti jogát,
- c) a lakás **egy főre eső alapterülete eléri a 6 négyzetmétert**, valamint
- d) az ingatlan megfelel a Rendelet **rendezett lakókörülmények** címszavát viselő paragrafusában részletezett követelményeknek.

További feltétel még a (2) bekezdés értelmében a maximális jövedelemhatár.

Mind az életvitelszerű lakhatás ((1) bek. a) pont) megkövetelése, mind a jövedelemhatár meghatározása egybecseng a normatív támogatás korábbi feltételeivel és a támogatás céljával. A társadalom egyre kiterjedtebb, leszakadó rétegeit célzó támogatási forma ugyanis az anyagi, azon belül is a lakáshelyzetbeli krízis minimális szintre szorítására hivatott. Az Alaptörvény szerint a szociális biztonság megteremtése mellett elkötelezett állam számára elsőrendű kötelesség a szociálisan nehéz helyzetben levő állampolgárok megsegítése. **A Szocvtv.** pedig a települési támogatást (ezzel együtt a lakásfenntartási támogatást) **egyértelműen a szociális rászorultságtól függő pénzügyi ellátások közé sorolja** (ld. Szocvtv. 32. §, 45. §).

Ehhez képest a Rendelet felsorolt négy feltétele közül három pontosan azokat – a szociális bérlakások bérlőit, a kis alapterületű lakásban sokan lakókat, és a rendezett lakókörnyezetet gyakran anyagi okból megteremteni képteleneket - zárja ki a kérelmezők köréből, akiket elsősorban célozni hivatott a támogatási forma, vagyis a szociálisan leginkább rászorulókat. **Ezzel álláspontunk szerint a szabályozás sérti az Alaptörvény II., XIX. és XXII. cikkét, valamint a Szocvtv. fent megjelölt szabályait.**

A 11. § (1) bekezdés c) pontja álláspontunk szerint – a fenti alapjogokon túl - **sérti továbbá az Alaptörvény VI. cikkében garantált magánszféra, magánlakás sérthetlenségéhez való jogot**, amennyiben közvetetten bele akar szólni abba, hogy emberek mekkora alapterületen hányan élhetnek.

Ahogy feljebb már utaltunk rá, a rendezett lakókörülmények megkövetelésével egy olyan szigorúan részletezett követelményrendszert ír elő a **Rendelet a 18. §-ában**, amely feltételrendszer jellemzően pontosan azt az egyébként is nehéz szociálisan helyzetben levő társadalmi csoportot zárja ki a támogatásból, akit céloznia kellene a segítségnek. Paradox módon – a rendezett lakókörnyezet címszó alatt felsorolt körülményekhez a szociálisan rászorultak éppen a támogatás megkapásával kerülhetnének realitásabb közelségbe. A rendezett lakókörnyezet nem a rászorultság jellemzője, éppen ellenkezőleg, ezért az, hogy a lakásfenntartási támogatás feltétele legyen a rendezett lakókörnyezet, kifejezetten indokolatlan, a Szocvtv-vel ellentétes, hiszen nem a rászorultságot mutató kritérium.

Továbbá, a Rendelet megalkotásakor a Szocvtv. 33.§ (7) bekezdésében és a 132.§ (4) bekezdésében adott felhatalmazásra hivatkozva állapította meg a rendezett lakókörnyezetre vonatkozó 18. §-át.¹ Ehhez képest egy hónappal később, a 2015. évi VIII. törvény hatályaon kívül helyezte a felhatalmazó rendelkezéseket a Szocvtv-ből, így a **Rendelet 18.§-ának 2015. április 1-jétől nincs törvényes alapja**, ezért azt álláspontunk szerint ezen az alapon is hatályon kívül kell helyezni.

A rendezett lakókörnyezetre vonatkozó követelményrendszer (a) törvényes felhatalmazás hiánya miatt; továbbá (b) a támogatás céljával ellentétes, ezért törvényellenes volta mellett (c) alapjogsértő is, ahogy ezt az ombudsman is megállapította. Az ún. „tisztá udvar, rendes ház” klauzula alkotmányellenességét az ombudsman a TASZ 2012-ben benyújtott beadványával² egyetértve állapította meg, és kezdeményezett utólagos normakontrollt az Alkotmánybíróságnál. Az akkori beadványunkban a Szocvtv. lakásfenntartási támogatásra vonatkozó szabályát támadtuk, amely a jogosultság feltételeiként lehetővé tette, hogy az önkormányzatok rendeletükben a lakókörnyezet rendezettségét is előírassák – mint ahogy az a jelen beadvánnyal támadott Rendeletben is megtörtént. Az alapjogi biztos akkori beadványunkkal egyetértve 2013-ban – az Alkotmánybíróságnak címzett utólagos normakontroll iránti beadványában (csatoljuk 1. sz. mellékletként) megállapította, hogy a jogállamiság, és az abból levezethető jogbiztonság elve sérül az önkormányzatok ilyen széles körű felhatalmazásával, mert a törvény – túlságosan széles, bizonytalan megfogalmazásával – teret enged az önkényes hatósági jogalkalmazásnak. A szabályozás továbbá sérti az emberi méltóságot, a magánszférához való jogot és összeegyeztethetetlen a szociális biztonsághoz való joggal, összességében tehát a magyar alkotmánybírósági és az európai alapjogi gyakorlat mércéjével mérve súlyos alkotmányossági kifogások egyértelműen igazolhatók (3384/2013. számú AJB beadvány). Az ombudsman tehát közvetetten – az általános felhatalmazásra vonatkozóan - de teljes egészében a miskolci Rendelet 18. §-ára vonatkoztathatóan is kimondta annak

¹ <http://todo.miskolc.hu/hcr/6phdoc/3729.pdf>

² http://tasz.hu/files/tasz/imce/ajb_ab_inditvany_szocvtv.pdf

jogellenességét, alapjogsértő voltát. Az Alkotmánybíróság nem bírálta el tudomásunk szerint az ombudsman beadványát, és erre – a Szocvtv. releváns változásai miatt – várhatóan nem is fog sor kerülni.

A Rendelet 18. § c) pontja tehát álláspontunk szerint sérti az Alaptörvény VI. cikkében garantált magánszféra sérthetetlenségéhez való jogot, hiszen azt feltételezi, hogy az önkormányzat ellenőrizheti a kérelmező vagy jogosult által életvitelszerűen lakott lakás vagy ház vizes-helyiségének, illemhelyének rendeltetésszerű használatát, tisztán tartását.

A 11. § hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütköző rendelkezései

A Rendelet 11. § (1) bekezdése álláspontunk szerint az Alaptörvény XV. cikkében garantált **hátrányos megkülönböztetés tilalmába**, az Ebktv. ezen alapjogot törvényi szinten szabályozó bizonyos rendelkezéseibe (8., 9. és 26. §-iba) is **ütközik**, vagyis az egyenlő bánásmódhoz való jogot is sérti.

A Rendelet 11. § (1) **közvetlenül a szociális rászorultság, vagyoni helyzet alapján** tesz – indokolatlan – különbséget személyek csoportjai között, hiszen, ahogy feljebb kifejtettük, éppen a szociálisan leginkább rászorultakat zárja ki a jogosultsági körből, míg a szociálisan kevésbé rászorultakat (pl. a piaci alapú önkormányzati lakásbérletet) jogosulttá teszi a szociális rászorultságtól függő szociális támogatásra.

Az Ebktv. 8. §-a szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt védett tulajdonsága miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

Álláspontunk szerint kétségtelen, hogy a szociálisan legrászorultabb réteg kizárása valamely szociális támogatási formából a szociálisan kevésbé rászorultakkal (mint összehasonlítható helyzetben lévő csoporttal) szemben azt eredményezi, hogy a szociálisan leginkább rászorultak kedvezőtlenebb bánásmódban részesülnek az önkormányzat szabályozása által, mint a kevésbé rászorultak.

A vagyoni helyzet, azon belül a szegénység pedig az Ebktv. 8.§ q) pontja szerint védett tulajdonság. A Kúria értelmezésében a szociális rászorultság az Ebktv. 8.§ q) és t) pontja alapján minősül védett tulajdonságnak (ld. a Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5003/2015/4. számú határozatát).

Az Ebktv. 7.§-a szerint :

(2) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az olyan magatartás, intézkedés, feltétel, mulasztás, utasítás vagy gyakorlat (a továbbiakban együtt: rendelkezés) nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét,

a) amely a hátrányt szenvedő fél alapvető jogát másik alapvető jog érvényesülése érdekében, elkerülhetetlen esetben korlátozza, feltéve, hogy a korlátozás a cél elérésére alkalmas és azzal arányos,

b) amelynek az a) pont hatálya alá nem tartozó esetekben tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoka van.

Álláspontunk szerint a lakásfenntartási támogatásban részesülés a jelenlegi Alaptörvényi szabályozás értelmében nem tekinthető alapjognak, ezért a 7. § (2) bekezdés b) pont az irányadó a megkülönböztetés jogellenességének vizsgálatakor. Kétely nélkül kijelenthetjük, hogy a tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoka nincs annak, hogy a helyi önkormányzat éppen a legrászorultabbakat zárja ki a lakásfenntartási támogatásból, ellenkezőleg, kifejezetten a jogviszonnyal, a szociális ellátások céljával ellentétes, ésszerűtlen és indokolatlan szabályozással állunk szemben.

Álláspontunk szerint ugyanakkor **a támadott rendelkezés közvetetten társadalmi helyzet és nemzetiségi hovatartozás, ezáltal egyben bőrszín alapján** történő hátrányos megkülönböztetést is eredményez (Ebktv. 8. § c), e), p)), tekintettel arra, hogy Miskolcon a szociális bérlakások lakóinak a többsége a szociológiai adatok értelmében nemcsak szociálisan rászorult, alacsony társadalmi státuszú, hanem egyben roma származású is. A miskolci szociális bérlakásban élő népesség alacsony társadalmi státuszára és azon belül a roma népesség magas arányára vonatkozó adatok a 2008-as Integrált Városfejlesztési Stratégia Antiszegregációs Tervében, a 2014-es Integrált Településfejlesztési Stratégiában (85-98. oldalak), valamint a Helyi Esélyegyenlőségi Programban (24-50. oldal) található. A helyi lakásrendelet értelmében szociális helyzet alapján csak alacsony komfortfokozatú lakások adhatóak bérbe. Az alacsony komfortfokozatú lakások pedig jellemezően a szegregátumokban találhatóak, amelyekben pedig felülreprezentáltak a romák.

Ehelyen utalnánk az Egyenlő Bánásmód Hatóságnak a Miskolc Város Önkormányzata eljárás alá vontat a Számozott utcákon zajló telepfelszámolás kapcsán elmarasztaló, EBH/67/22/2015. számú határozatára, amely kifejti a társadalmi helyzet mint védett tulajdonság irányadó jogértelmezését. Eszerint: *„A társadalmi származással mint védett tulajdonsággal összefüggésben a hatóság hivatkozik a BDT.2009.1976. számú döntésben kifejtettekre, miszerint a „társadalmi származás” a szociológia tudománya által körülírt fogalom, és az rendkívül széles körű helyzetmeghatározást ölel fel. E helyzetnek legjelentősebb szegmensei a szülői háttér jellemzői (szülők foglalkozása, kulturális szintje, iskolai végzettsége, társadalmi kapcsolatrendszere), az adott egyén iskolázottsága (oktatási esélyegyenlőség hiányából adódó hátrányos helyzet, hátrányos szociális helyzettel összefüggő képzetlenség), vagyoni helyzete, és ehhez kapcsolódóan az egyének társadalmi beilleszkedését és érvényesülését befolyásoló további lényeges körülmények (falusi vagy városi környezetben nevelkedés, az adott térség szociális, gazdasági helyzete). Noha a társadalmi származást meghatározó körülmények gyakran hozhatók összefüggésbe az adott egyén nemzeti, nemzetiségi, illetve etnikai származásával, a két fogalom nem azonos, tartalma nem fedi egymást.”*

Utalunk továbbá ugyanezen döntésnek a többes diszkrimináció, többes védett tulajdonság kapcsán kifejtett érvelésére: *„... szükséges utalni a védett tulajdonságoknak az elsősorban nemzetközi jogirodalom által nevesített ún. többes diszkrimináció (multiple discrimination) fogalmi körében leírt együttesére. Ez a megközelítés az egyéni önazonosság többretegűsége („multi-dimensionality of individuals’ identity”) alapján azt a helyzetet írja le, amikor több védett tulajdonság van jelen egyszerre és hat egyidőben kölcsönösen egymásra oly módon, hogy azok nem különíthetők el egymástól. A hatóság álláspontja szerint a szóban forgó telepfelszámolás által érintett személyek csoportja kapcsán is erről van szó: az érintett személyi kör esetében a védett tulajdonságként valószínűsített nemzetiséghez való tartozás (roma származás), vagyoni helyzet, illetve társadalmi származás egymással kölcsönhatásban működnek és a maguk összességében jellemzik az érintett csoportot.”*

A társadalmi státusz, nemzetiségi hovatartozás és ezáltal bőrszín alapú közvetett diszkriminációt támasztják alá továbbá a közgyűlésen a rendelet tervezet megvitatásakor³ elhangzott, alig burkolt utalások a legjellemzőbb romákkal szembeni előítéletekre⁴, mint például:

- „...nem kívánják folytatni azt a korábbi szociálpolitikát, amely egy **megélhetési bevándorlást** eredményezett.”
- „...**egyres rétegek arra rendezkednek be**, hogy majd az Önkormányzat egy éves korig ellátja a gyereket.”
- „...azokat támogassák, akik megérdemlik, ne azokat akik **a szociális ellátórendszeren élőködnek**.”
- „...ne azért vállaljanak gyermeket, hogy abból éljenek meg.”
- „...**a megélhetési gyermekvállalóknak** sem olyan könnyű az élete, mert már nem tudnak megélni ezekből a segélyekből..”
- A polgármester szavai: „A Rendőrkapitány Úrral meglátogattak **olyan fészekrakó családot**, ahol árammal fűtöttek, bár villanyóra nem volt. Lakbért nem fizetnek, gázdíjat nem fizetnek, a szülők nem dolgoznak, három gyerek után havi 200.000 forint összegű segílyt kapnak. Ez az amit meg kívánnak szüntetni. (...) Tájékoztatásul elmondja, hogy azért ment a családokhoz a rendőrkapitánnyal, mert bűncselekményt elkövető embereket látogattak meg. Ezek olyan emberek voltak, akik luxuscikkkel rendelkeznek, áramot lopnak és megkárosítják a közpénzeket. **Az ilyen emberekre nem szegényként, hanem tolvajként kell tekinteni.** Úgy gondolja, hogy először a fogalmakat kellene tisztázni, vagyis azt, hogy ki a szegény és ki a tolvaj. Aki a közt károsítja az tolvaj és nem szegény.”

Az idézetek és a Rendelet feltételei – mint a 6 négyzetméteres egy főre jutó átlagterület – egyértelműen a „megélhetési gyermekvállaló”-nak titulált, jól ismert sztereotípiákra játszanak rá, alig titkolva az etnikai alapú diszkrimináció szabályozásba foglalását.

Álláspontunk szerint a fenti idézetekből világosan kiderül, hogy a képviselő-testület a miskolci szegény (szociális bérlakásokban lakó) cigányokat akarta megfosztani a szabályozással a lakásfenntartási támogatás lehetőségétől, és ezzel is – hasonlóan a Kúria által megsemmisített 2014. májusi lakásrendeletmódosításhoz – elérni azt, hogy minél több roma költözzön el Miskolcra. A Rendelettel elérni kívánt cél tehát illeszkedik abba a Miskolcon a helyi romák ellen zajló több éves

³ Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése I-271.165/2015. jegyzőkönyv, http://miskolc.hu/sites/default/files/dokumentumok/csatolmanyok/nyilt_jkv-02.06..pdf

⁴ Azt, hogy a többségi társadalomban a romákkal szembeni sztereotípiák között az itt felsoroltak markánsan jelennek meg, szociológiai és a kulturális antropológiai vizsgálatok is bizonyítják, ld. többek között Prónai Csaba tanulmányában: "a magyar kulturális antropológus **cigánykutatók szinte egyöntetű véleménye, hogy a „nem dolgozó”, „élőködő”** cigány képe a nemicigányok többségében napjainkban is tovább él."(Horváth Kata. 2002. „Gyertek ki nálunk, hogy jobban megismerjük egymást!”. Epizódok egy falusi magyar cigányközösség életéből. In: Kovács Nóra – Szarka László (szerk.) Tér és terep. Tanulmányok az etnicitás és az identitás kérdésköréből. Budapest: Akadémiai, 267.p.; Horváth Henriett. 2004. „Meg vagyunk mi áldva velük...” Szimbiozis, 1.)
"Egyesek odáig mennek, hogy nemcsak azt állítják, hogy a cigányok **csak a szociálpolitikai juttatásokból élnek** (Horváth 2004), hanem azt is, hogy kifejezetten ezek **elnyerése érdekében vállalnak több gyereket**, ezért vállalkoznak a szülésre. (Durst, Judit. 2001. „Nekem ez az élet, a gyerekek”. Gyermekvállalási szokások változása egy kisfalusi cigány közösségben. Századvég, 22. 71-92.p) (in Prónai Csaba: Kulturális antropológia és cigánykutatók, letöltve: <http://uccualapitvany.hu/wp-content/uploads/2014/06/Pr%C3%B3nai-Csaba-Kultur%C3%A1lis-antropol%C3%B3gia-%C3%A9s-cig%C3%A1nykut%C3%A1s.pdf>, 2015. szeptember 24. 11:00)

önkormányzati rendeletalkotási és hatósági gyakorlatból összeálló „programba”, amelynek szinte minden eleméről kimondta már az alapjogvédelem valamely legmagasabb szintű hazai szereplője, hogy alapjogellenes és alaptörvénysértő (ld. a Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5003/2015/4. számú határozatát, az Alapvető Jogok Biztosának és helyettesének 2015. június 5-én nyilvánosságra hozott AJB-1474/2014. számú közös jelentése, az Egyenlő Bánásmód Hatóság EBH/67/22/2015. számú határozata).

.....

Megemlítendő végül, hogy a közgyűlési jegyzőkönyv tanúsága szerint az ország harmadik legnagyobb városának szociális rendeletére vonatkozó előterjesztést **nem tárgyalta az önkormányzat Szociális Bizottsága**, és a képviselőknek a közgyűlés előtti napon küldték meg a szövegét. A város szociálpolitikájának megalkotásában tehát gyakorlatilag semmilyen szakmai egyeztetés, szakpolitikai megfontoltság nem játszhatott szerepet.

.....

Összefoglalva tehát, a Rendelet támadott rendelkezései mind alapjogokat sértő voltak, mind az önkormányzat alkotmányos feladatainak ellentmondó, törvénysértő jellegük miatt jogellenesek, ezért **kérjük** a t. Kormányhivatalt, állapítsa meg a Rendelet Alaptörvény- és törvénysértő voltát és bocsásson ki törvényességi felhívást a Rendelet képviselőtestületi hatályon kívül helyezése iránt.

A beadványt készítette: dr. Boros Ilona

Budapest, 2015. szeptember 25.

Tisztelettel:

dr. Kapronczay Stefánia
ügyvezető igazgató
Társaság a Szabadságjogokért

Mellékletek:

1. sz.: az ombudsman utólagos normakontroll iránti indítványa
2. sz.: 2015. február 6-i képviselő-testületi ülés jegyzőkönyvének vonatkozó része